

LAUSUNTO 12.10.2022

Maa- ja metsätalousministeriö

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi elintarvikemarkkinalain muuttamiseksi VN/22840/2022

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry (Panimoliitto) kiittää Maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä elintarvikemarkkinalain muuttamiseksi.

Esityksen tavoitteena on edistää elintarvikemarkkinoiden toimivuutta ja turvata elintarvikeketjussa heikoimmassa asemassa olevien toimijoiden asemaa. Esityksen tavoitteena on myös selkeyttää elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtäviä ja toimia. Panimoliitto kannattaa heikomman sopijaosapuolen suojelua ja aseman parantamista mutta toimet pitää olla sellaisia, jotka aidosti parantavat heikomman sopijaosapuolen asemaa. Jos tavoitteena on taas yritysten kannattavuuden parantaminen, niin lainsäädännön avulla siihen harvoin pystytään nopeasti vaikuttamaan.

Laki on ollut voimassa vasta muutaman vuoden ja viimeisimmät lakimuutokset tulivat voimaan tämän vuoden puolella. Koko lain voimassaoloajan on sitä moitittu puutteelliseksi ja epäselväksi. Näitä puutteita korjatakseen on nyt annettu muutosehdotus, joka ei selkeytä asioita vaan jopa saattaa muuttaa sitä huomattavasti huonompaan suuntaan.

Elintarvikemarkkinat ja koko elintarvikeala on aina ollut merkittävä koko yhteiskunnan toiminnan kannalta ja sen merkitys on noussut viime aikoina huoltovarmuuden ja kriisien takia vieläkin tärkeämmäksi. Tästä syystä on erittäin huolestuttavaa, että muutokset lakiin tehdään kiireellä ja huonolla valmistelulla. Hyvän lainsäädäntöprosessin noudattaminen olisi asian suhteen erittäin tärkeää ja valmistelussa olisi pitänyt kuulla huomattavasti tarkemmin sidosryhmiä. Vaikutusarvioinnit ovat lakimuutoksen kohdalta hyvin puutteelliset.

Esitys maksuaikojen lyhentämisestä ei tule helpottamaan tuottajan kustannuskriisiä. Maksuaikasäännöksen muutoksella parannetaan ensisijaisesti pk-yritysten likviditeettiä. Päivittäistavara- ja tukkukaupan pitkistä hinnoittelu- ja tarjouksenjättöajoista johtuen kustannuksia ei voida kuitenkaan siirtää asiakashintoihin kuin muutaman kerran vuodessa. Julkisissa hankintasopimuksissa kustannusten eteenpäin siirtäminen on vielä vaikeampaa hankintalain estäessä kustannusten täysimääräisen viemisen julkisen sektorin ostohintoihin.

Esityksestä ei käy ilmi, mitä valtuutetun tehtävien lisääminen koskien markkinoiden seuraamista tosiasiallisesti tarkoittaa. Esitystä valtuutetun tehtävistä on täsmennettävä valtuutetun tiedonsaantioikeuksien osalta merkittävästi, jotta suhde muuhun lainsäädäntöön ja lain oikeasuhtaisuus voidaan varmistaa.

Panimoliitto olisi toivonut, että MMM:n lainvalmistelun laatuun ja vaikutustenarviointiin olisi kiinnitetty enemmän huomiota ja tärkeät muutokset olisivat saatu vietyä elintarvikemarkkinalakiin. Suomalainen elintarvikeketju tarvitsee hyvin toimivan elintarvikemarkkinalain. Lakia tulisi muuttaa siten, että se on helpommin sovellettavissa, puuttuu aidosti elintarvikeketjun neuvottelurakenteisiin ja nopeuttaa sen avulla kustannusten siirtymistä loppuasiakkaan hintoihin.

Muiden asiakokonaisuuksien osalta Panimoliitto yhtyy Elintarviketeollisuusliitto ry:n lausuntoon.

Kunnioittavasti

Tuula Loikkanen
Toimitusjohtaja
Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry